

λειαν ἑνὸς ἐκάστου τῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους μας, ὧν τὸ ἓν φυλάττεται εἰς τὴν Κάσσαν τῆς Δημοτηζιώνης τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος, τὸ δὲ ἄλλο εἰς τὴν Κάσσαν τοῦ Ἰσναφίου τῶν Ἀμπατζήδων.

Ἀμφότερα ἔχουσι τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἐν παντὶ κριτηρίῳ Δικαιοσύνης.

Ἐν Φιλιππουπόλει, τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 1841.

Σημείωσις. Τὸ ἔγγραφο τοῦτο ἐναπόκειται νῦν ἐν τοῖς χειρογράφοις τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης Φιλιππουπόλεως. Ἀποτελεῖται ἐκ 36 στίχων, πυκνῶς γεγραμμένων ἐπὶ παχέος χάρτου ὕψ. 0,36 καὶ πλ. 0,24 τοῦ μέτρου. Εἶναι κεκυρωμένον διὰ 28 σφραγίδων, ἐξ ὧν 10 Ἑλληνικαὶ τῶν ρουφετίων Φιλιππουπόλεως ἀχτάρηδων, κουῖμ-τζήδων, ραφτάδων, γουναράδων, μπακάληδων, μπουσταντζήδων, καζαντζήδων, παπουτζήδων, τακιτζήδων, ἀσταρτζήδων, 4 Βουλγαρικαὶ τῶν κομποπόλεων Καρλόβου, Κλεισούρας, Κοπρισιτίσης καὶ Σόποτ καὶ 14 τουρκικαί. Τὸ περιεργον εἶναι ὅτι ἐλλείπουσι ἐν αὐτῷ αἱ σφραγίδες τῶν κυριωτάτων ἐν Φιλιππουπόλει ρουφετίων, τοῦ τῶν ἀμπατζήδων καὶ τοῦ τῶν καυταντζήδων. Ἐπειδὴ δὲ εἶναι τὸ πρωτότυπον καὶ οὐχὶ ἀντίγραφον, εἰκάζεται ὅτι δὲν διεξεπεραιώθη δι' ἀγνώστους ἡμῖν λόγους. Αἱ τουρκικαὶ σφραγίδες εἰκάζεται ὅτι εἶναι αἱ τῶν ἐπιτρόπων τοῦ ἔθνους, τῶν μουχτάριδων τῶν μαχαλέδων καὶ τῶν προεστώτων τῶν μεγαλυτέρων χωρίων τῆς ἐπαρχίας (καζά). Ἀπὸ ἱστορικῆς ἀπόψεως τὸ ἔγγραφο ἔχει σπουδαιότητα, διότι μαρτυρεῖ τὸν συνασπισμὸν τῶν χριστιανῶν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συμφερόντων των ἔναντι τῶν αὐθαιρεσιῶν τῶν κυβερνητικῶν ὑπαλλήλων ὡς πρὸς τὴν κατανομὴν καὶ εἰσπραξιν τῶν κρατικῶν φόρων καὶ τὴν συνεργασίαν καὶ ὁμόνοιαν τῶν ἐν Φιλιππουπόλει Ἰσναφίων, πάντων Ἑλληνικῶν, μετὰ τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ κομῶν καὶ κομποπόλεων Βουλγαρικῶν.

Ἀρ. 44

Ἱσολογισμὸς τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς Ἑλλ. κεντρικῆς σχολῆς

(Κώδ. II, σελ. 196—197, ἔτ. 1846, XI 1)

1846 Φεβρουαρίου I. Παλάνζιον ληψοδοσίας τῆς ἀνοικοδομῆς τῆς Ἑλληνικῆς σχολῆς Φιλιππουπόλεως ἐπιστατήσαντος τοῦ τε κυρίου Ἰωάν. Κ. Οὐσιακῆ καὶ κυρ. Λεωνίδα Σακελλαρίου, ὡς καὶ χωριστὰ ἐν πρὸς ἓν φαίνεται.

Λαβεῖν ὅσα ἀπὸ κυρ. Στοῖάννου Κούρτοβιτζ ἀπὸ καπιτάλι τῆς σχολῆς 40.592

» » ἀπὸ Παπᾶ Κυριάκον (πάντως χρέος πρὸς τὴν σχολὴν) 5.000

» » ἡ προσφορὰ τοῦ Κομιζοπούλου διὰ τοῦ Πασχάλη Παπαδάτη 5.000

» » ἡ προσφορὰ τοῦ πρίγκηπος Ἀλεξάνδρου Ζερβαΐδου διὰ Γκέσογλου 5.200

» » ἀπὸ ἁγίου Φιλιππουπόλεως 1.000

» » τὸ ἐσνάφιον γουναράδων καὶ μπακάληδων ἀπὸ 250 500

» » ἀπὸ Κωνσταντίνου Χ' Σωτηρίου 10.000

» » » ἐνοίκια καπηλείων τοῦ 1846 1.600

» » ἀπὸ Νεδέλτζον 5.000

» » » δωρεὰν Στοῖάννου Θεοδώρου 4.000

» » » τόκους καὶ κεφάλαια ἀπὸ μοναστηρίου Βατσκόβου 7.576

Τὸ ὅλον 85.470 (ὀρθῶς 85.468)

(Εἰς τριάκοντ' αὐτῆς καταγράφονται αἱ δαπάναι καθ' ἑκάστης αἱ γινόμεναι διὰ τὸ ὑλικὸν καὶ τὴν ἐργασίαν, καλυφθεῖσαι πᾶσαι ὑπὸ τοῦ ἀνωτέρω ποσοῦ τῶν εἰσπράξεων).

Ὑπογράφονται ὡς μάρτυρες : Στοῖωᾶννος Θεοδώροβιτς μάρτυς, Κων. Χ' Σωτηρίου μάρτυς, Εὐστάθιος Τζηρώνη μάρτυς, Ἰσχυρὸς Βούλκου μάρτυς, Πέγιος Γεωργίου μάρτυς, Δημήτρ. Π. Καζαντζιόγλου μελὲτ-βεκίλ, Στάντζιος Ἰωάννου Μελέτ-βεκίλ, Χ' Ἰωάν. Χρήστου Κοϊμτζόγλου, Γ. Κ. Κεντινένογλου μάρτυς, Στοῖλας Δημητρίου πρωτομ. καφταντζήδων, Δημήτριος Βούλκου πρωτομ. γουναράδων, Ἀργύρ. Κ. Χριστοδούλου πρωτομ. μπακάληδων.

Σημείωσις. Ἐκ τοῦ ἰσολογισμοῦ τούτου μεμαρτυρημένου ὑπὸ τῶν τότε δημογερόντων καὶ τῶν πρωτομαϊστόρων τῶν ἐναφίων διαπιστοῦται ὅτι ἡ καίσα Ἑλληνικὴ σχολὴ ἀνεκτίσθη ἐπιστατοῦντος τοῦ πρωτομαϊστορος τότε τῶν ἀμπατζήδων Ἰωάννου Κωνστ. Οὐσιακῆ (1846—1851) καὶ τοῦ ἐμπόρου Λεωνίδα Σακελλαρίου δαπάνῃ αὐτῆς τῆς Κοινότητος. Διότι ἐξαιρουμένων τῶν προσφορῶν Κομιζοπούλλου (5000), πρίγκιπος Ζερβαΐδου (5200), μητροπολίτου (1000), δύο ἐναφίων (500) καὶ τῆς δωρεᾶς τοῦ Στογιάννου τζορμπατζῆ Θεοδώροβιτς (4000), ἑ. ἑ. ποσοῦ 15.700 γρ. ἡ λοιπὴ δαπάνη ἐκαλύφθη ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς σχολῆς, ὅπερ τότε ἀνῆρχετο εἰς γρ. 167.557, ταμιεύοντος τοῦ Στογιάννου Κούρτοβιτς Τσαλόγλου, πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ τοῦ μικροῦ Βούλκου τζορμπατζῆ, καὶ ἐξ ἄλλων χρημάτων τῆς κοινότητος διαχειριζομένων ὑπὸ ἰδιωτῶν καὶ ἐπιστραφέντων. Διότι τὰ ληφθέντα παρὰ τοῦ Κυριάκου Παπᾶ (5000), Κωνσταντίνου Χ' Σωτηρίου (10000) καὶ Νεδέλτσου δευτεροτόκου υἱοῦ τοῦ ἐν ἔτει 1841 ἀποθανόντος μεγάλου Βούλκου Θεοδώροβιτς μὴ δηλούμενα ὡς προσφορά ἢ δωρεὰ δέον νὰ ὑποληφθῶσι καθ' ἡμᾶς χρημάτων τῆς κοινότητος τετοκισμένα παρ' αὐτοῖς καὶ ἐπιστραφέντα. Τοῦτο δὲ φαίνεται μοι εὐλόγοφανές, διότι ἂν ὁ Παπᾶς καὶ ὁ Νεδέλτσος πλούσιοι ἔμποροι ἠδύναντο νὰ προσφέρωσι τὰ σημειούμενα ποσά, ὁ Κωνσταντῖνος Χ' Σωτηρίου, πάππος μητρόθεν τοῦ χαράσσοντος τὰς γραμμάς ταύτας, ἀπλοῦς ἐργαστηριάρχης καραμπατζῆς δὲν ἠδύνατο νὰ κάμῃ τοιαύτην ἡγεμονικὴν δωρεάν ἄνευ κλονισμοῦ τῆς ἐργασίας του. Δὲν ἦτο πλούσιος ὁ ἀποθανὼν μετὰ δεκαπενταετίαν οὐδὲν ἄλλο πλὴν τοῦ ἐργαστηρίου του καὶ μιᾶς οἰκίας κατέλιπεν εἰς τὴν πολυμελὲς οἰκογένειάν του, συγκειμένην ἐκ συζύγου, πέντε θυγατέρων (τῶν τεσσάρων ἀνεκδότων) καὶ ἐνὸς υἱοῦ τοῦ Χ' Σωτηρίου, ἀναλαβόντος τὴν ἐργασίαν. Ἄν ὅμως καὶ τὰ ληφθέντα παρ' αὐτῶν 20.000 γρ. ὑποληφθῶσιν ὡς προσφορά, τότε ὁ μεγαλύτερος χορηγὸς διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς σχολῆς εἶναι ὁ καραμπατζῆς **Κωνσταντῖνος Χ' Σωτηρίου**, Στενιμαχίτης καὶ ἴσως διὰ τοῦτο μετὰ τὸν παντοδύναμον καὶ ζάπλουτον δημογέροντα τότε Στογιάννον Θεοδώροβιτς ὑπογράφεται αὐτὸς δεῦτερος. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ ὅλη δαπάνη τῆς σχολῆς ἀνελθοῦσα εἰς 85.470 ἐκαλύφθη ἐκ προσφορῶν 35.600 γρ. ἐξ ὧν μόνον τὰ 9.000 προήρχοντο ἐκ Βουλγάρων, καὶ ἐκ τοῦ κεφαλαίου τῆς σχολῆς καὶ τῆς κοινότητος. Τὰ μνημονευόμενα κατηλεῖα, ὧν τὰ ἐνοίκια τοῦ 1846 διετέθησαν ὑπὲρ τῆς σχολῆς, ἦσαν προσοδοφόρα τῆς κοινότητος κτήματα· γνωστὸν δὲ ἐκ τῶν κωδίκων εἶναι ὅτι ἡ μονὴ τοῦ Βατσκόβου εἶχεν ἐκπαλαί τῆς κοινότητος χρήματα, προσωρισμένα διὰ φιλανθρωπικὰ σκοποῦς.

Ἰδωμεν νῦν τί γράφει περὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τῆς ἑλλ. σχολῆς ὁ κύρ Κωστάκις τοῦ Πίκλην Μωραβένωγλου (Μωραβένωφ) ἐν τῷ περιτύστῳ ἱστορικῷ του ἔργῳ (!) «ὕπόμνημα περὶ τοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ τῆς Φιλιππουπόλεως», ἔκδ. δῆμου Πλόβδφ, ἔτ. 1930, σελ. 136.

